

LISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhoz hordva: Vidékre postai szállítva.
 Egész évre... 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok vizs. 'Előfizetések és hirdetések' szavára nem odallakozik. Kiadóhivatalos intézkedések.

Apró vendégeink elutaztak.

Az osztrák-német gyermekek elutaztak, a nagyváradiak őszinte szencsekivánataitól kísérve. Sok helyen azzal bucsúztak az apró németektől:

— Viszontlátásra!

Megszerettük ezeket a szegény apróságokat, akiket a háború olyan nehéz nélkülözéseknek tett ki otthon. A Nagyváradra került gyermekek Csehország német vidékéről jöttek s felháborító dolgokat beszéltek róla, hogyan rejt el a cseh minden falatot a német elől. A csehek bőségben élnek, tőlük még rekvirálni sem mer senki, a németek pedig — hogy a németek hogy élnek a csehek mellett, annak az itt nyaralt gyermekek a megmondhatója. Ételnek ember jobban nem örülhet, mint amilyen ragyogó arccal ezek az apróságok hat héten át a terített asztalhoz leültek.

Szivesen láttuk őket, nem éreztük velük afeletti keserűségünket, hogyan bántak éppen most a magyar gyermekekkel Ausztriában, azt sem érezték meg a gyermekek, hogy egyes osztrák-német örült firmák éppen most jelentették be Ausztria „igényeit” Pozsonyra és Szombathelyre. De azért a jövőre egyet-mást el kell mondanunk.

Jó lesz az illetékes osztrák köröknek tudomására adni, hogy odaát neveljék más irányban a gyermekeiket, legalább addig, míg a mi jó szívünkre szorúlnak.

Egyik-másik gyereken nagyon meglátszott, hogy nem magyar szimpátiák mellett nevelődött. Panasz volt több esetben a fegyelmezetlenség miatt is. Jövőre bizonyosan ismét eljönnek; addig jó lesz a magyarországi emlékekre való tekintettel rászoktatni mindet, hogy épp olyan szeretettel nyilatkozzék a magyarról, mint amilyen szeretettel a magyarok fogadták őket.

Jövőre — még ha béke lesz is — kívánatos a gyermeklátogatás megismétlése, még pedig lehetőleg úgy, hogy a gyermekek azokhoz a családokhoz kerüljenek, melyeknél most voltak. Kívánatos ez a nyaraltatás, mert a magyar és az osztrák gyermekeknek ez a hosszabb együttléte közelebb hozta szívüket s egyet-mást megtanultak egymás nyelvéből. Ha ez két-három nyáron át megismétlődik, annak az osz-

trák gyermeknek nem lesz idegen a magyar szó és Magyarország, a magyar gyerekekre is ragad néhány német szó, mindeniknek bővülnek az ismeretei és egyúttal a jövő magyar és osztrák nemzedék közt személyes ismeretség kapcsa létesül.

Magunk részére is egy tanulság: mi szivesen látjuk jövőre is a kis osztrákokat, de megint csak németeket. Viszont pedig osztrák vendégszeretéből egyelőre nem kérünk s hogy igazságosak legyünk: abból sem kérünk, hogy jövőre a magyar gyermeknyaraltatást szabadkőművesek és szociáldemokraták rendezzék. Az ő rendezésük mellett történt az idén az a sok botrány, amelyek miatt a magyar gyermekek tengerparti nyaraltatását sürgősen be kellett szüntetni. Nyaraltassuk a magyar gyermekeket a Szepességben, Erdélyben, komoly jótékony keresztény társadalmi szervezetek közreműködésével, de nem az osztrák tengerparton, horvátok közt és a világegyetem szabaddemokrácia vagy szociáldemokrácia irányítás mellett.

Hazautaztak az osztrák gyermekek.

A Nagyváradon nyaraló osztrák gyermekek tegnap délután utaztak haza. Hat hétnél tovább élvezték a szegény osztrák gyermekek Nagyváradon a magyar vendégszeretet; ezalatt az idő alatt merültek fel egyesek részéről némi panaszok, azonban az elutazásnál élesen kidomborodott, hogy a nagyváradi közönség mily szeretettel viseltetett a kis osztrák nebulók iránt. Valósággal elhalmozták őket minden jóval, amivel a mostani háborús viszonyok mellett kedveskedhettek az idegen gyermekeknek. Így aztán a gyermekáradat, mely már kora délután megindult a Rákóczi-uton a vasútállomás felé, úgy nézett ki, mint egy erősen megrakodott karaván. Igen sok nem is birta terhét egyedül cipelni, hanem gondozójuk segített neki.

Természetesen mindnek arcán visszatükröződött az öröm, hogy mehetnek az édes, már régen nem látott otthonba, de látszott az a hálás ragaszkodás is, amellyel itteni gondozójuk iránt viseltetnek.

Először a Múzeum-kerében telepedtek meg, ahol a velük itt tartózkodó osztrák felügyelők és felügyelőrnők vették számba őket.

Segítségükre volt ebben a nehéz munkában Szombathy Sándor, a nagyváradi gyermekmenhely gondnoka, aki a leánya be-

tegsége miatt távollevő dr. Edlmann Menyhért igazgató főorvost helyettesítette.

A rendőrség részéről Darabanth Ferenc rendőrfelügyelő, Becsey Ignác tb. rendőrfelügyelő, Fodor Béla rendőrtisztviselő, Molnár őrmester és több rendőr tartotta fenn a rendet.

A kormánybiztos rendelete értelmében a hazatávozóknak nem szabad volt lisztet, zsírt és cukrot magukkal vinni, azonban 3 napra való bármely más élelmiszert vihettek magukkal.

A rendőrség kellő tapintattal nézett utána a rendelkezésnek, de mivel látta, hogy nagyban és egészben betartják a rendeletet, de különben is fizikai lehetetlenség volt a több ezerre menő csomagot alaposan átvizsgálni, a rendőrség minden csoport előtt megtette a figyelmeztetést, hogy lisztet, cukrot és zsírt ne vigyenek magukkal, mert azokat a határon a határrendőrség elkobozza tőlük.

A gyermekek közül alig néhány maradt itt, akik betegek, akik elutaztak, mindnek az arcán meglátszik a magyar levegő és a jó ellátás hatása; piros pozsgás telt arcuk elárulta, hogy elég jól éltek. Az itteni gondozók mind örömmel mondták:

— Aki nálam volt, 4-6 kilót hizott.

Sőt nem egy volt, aki 7-9 kiló súlygyarapodással hagyta el Nagyváradot.

Általános volt az a vélemény, hogy az itt időzött osztrák gyermekek igen jó nevelésű, szelid, tisztaságkedvelő gyermekek voltak.

A vasútállomáson.

A Múzeumkertből a csoportonként összeállított gyermekek, az itteni gondozók sokaságától kísérve, kivonultak a vasútállomásra, ahol a nyugvó állomás előtt volt összeállítva részükre a 40 hosszú kocsiából álló külön vonat.

A kocsik ugyanolyan betükkkel és számmal voltak megjelölve, mint a minő cédulák voltak a gyermekek mellére függesztve, hogy minden gyermek azonnai megtalálja azt a kocsit, amelybe be kell szállania. Az egyik kocsin a következő felírás volt: Transport Leitung—Artz, a másik kocsin: Reserve.

A vasútállomáson megkapó mozgalmak, színes kép tárult a nézők elé. A vonat látára kitörő vigság, öröm láza fogta el a boldogságban uszó gyermekeket, majd megnyőztek eléggé hálálkodni itteni gondozójuknak.

Nem egy gyermek kezdő magyarsággal köszönte a jó gondozást, amelyet nem fejtjenek el soha s elmondják otthon szüleiknek is.

A vasuti állomáson Váradi Ignác helyettes állomásfőnök gondoskodott mindenről.

Megjelentek az állomáson Rimler Károly polgármester, Imrik S. Zoltán tb. kanonok, Butyka Lajos állomásfőnök, Gyarmathy Vik-

tor h. pénzügyigazgató, Rimanóczy Béla, Lindauer Károly kapucinus r. házfőnök, Halász Gyula plébános, Szmazenka Ernő, Rózsa Ambrus h. forgalmi főnök, továbbá özv. Des Echerolles-Kruspér Sándorné, Pálly Lajosné, Rimler Károlyné stb.

Dr Kovács Bertalan orvos állandóan a gyermekek között volt, hogy nincsen e beteg a gyermekek között, akiket vissza kell tartani a hosszú úttól. Egy kis fiucska és egy kis leányka lázas volt, akiket kelő vizsgálat után egyelőre itt kellett marasztalni. A két beteg gyermek nagy sírás és zokogásban tört ki, mikor megtudták, hogy nem utazhatnak kis társaikkal.

Különbön rajtuk kívül még 4 osztrák gyermek maradt itt, akik spanyolnáthában fekszenek, de már túl vannak a veszélyen.

A kocsikban gyertyát osztottak ki a felügyelőknek az utra, tekintettel arra, hogy most a vonatokat igen gyéren világítják.

Az indulás előtt az összes gyermekeknek babfőzelék vacsorát és kenyeret osztottak ki.

Midőn a gyermekek mind elhelyezkedtek a kocsikban, német hazafias énekbe kezdtek, majd a Gotterhaltét énekelték.

Mikor pedig a vonat elindult, leirhatlan lelkesedés vett erőt a gyermekeken. Óriási „éljen”-zésbe törték ki száz és száz kendet lobogtattak ki az ablakokon. A szép jelenet mindaddig tartott, amíg a vonat elhagyta a pályaudvart.

A vonattal utazott Nagyváradról 840, Fugyiból, Fugyivásárhelyről, Mezőszakadáról, Mezőtelegről, Élesdről és Révről 400 osztrák gyermek.

A különvonatot Rózsa Ambrus helyettes forgalmi főnök vezette Szolnokig.

A gyermekek szombaton délben érkeznek haza Csehországba. Kívánjuk, hogy baj nélkül érkezzenek haza szüleikhez.

A városi alkalmazottak mozgalmá.

Szeged szab. kir. város hivatalnokainak 1900-ban létesült egyesülete riadót fújt. Tömríteni akarta a magyarországi városok alkalmazottjait, mert a városi alkalmazottak üdörejét fogva kiérezte azt, hogy itt az idő jogaik megvédésére, sérelmeik orvoslására, jogos kívánságaik teljesítésére és üdvös reformok keresztülvitelére.

A riadót meghallották az ország minden városában és a diagnózis bevált, máris 110 városnál több jelentette Szegedre, hogy a városi alkalmazottak szegedi első országos nagygyűlésére képviselőket küld. Nagyvárad is ott lesz a maga külön készített programjával és a szövetség szervezeti és ügyviteli szabályzat-tervezetével a folyó hó 28., 29. és 30. án Szegeden tartandó első országos nagygyűlésen.

Minden városi alkalmazott tudja nagyon jól és fájdalmasan érzi, hogy az állami és a megyei alkalmazottak után következnek csak, pedig éppoly kvalifikációval rendelkeznek, mint az államiak, vagy a megyeiek.

Eddig minden az állam és a megye volt! A városiakkal nem törődött alaposan és igaz-

ságosan az ország, hagyta őket a fájó mel-lőzés szomorú érzetével tengődni.

Az igazságtalan felfogás helyes irányba való terelése is csatasorba állítja a városi alkalmazottakat, tagszervezetekben tömörülnek városonként, követik a kézimunkásokat, ki akarnak törni tespedt állapotukból és igazságos és egyenlő elbánásért kiáltanak, amikor erősen érzik, hogy joguk is van ehhez.

A nagyvárad városi alkalmazottak tagszervezete is meghallotta a szegedi riadót, meghányta megvetette mindazt, amit a szegedi nagygyűlés elé terjeszt külön programként.

Hogy Nagyvárad közönsége is tudomást szerezzen a váradiak álláspontjáról, az alábbiakban teljes ismertetést közlünk.

A nagyvárad tagszervezet javaslatai.

A városi alkalmazottaknak (tisztviselő-, tan-, segéd-, kezelő és szolgaszemélyzetnek) a háború tartamára szóló igényei:

1. A háborús segélynek a nyugdíjba beszámítható összes javadalmazás után számítva, 200—300 százalékkal leendő felemelése progresszive lefelé.

2. A 200—300 százalékkal felemelt háborús segély után 50—75 százalékgig terjedő beszerzési előleg engedélyezése és pedig már július hónapban.

3. Az élelmi és elsőrendű életszükségleti cikkeknek a városi alkalmazottak és összes családtagjaik részére a beszerzési csoportok útján olyan kedvezményes áron való biztosítás, amely ár a segélyek mértékével arányban van.

4. Oly mértékű ruházati segély megállapítása, mely a ruházati cikkek beszerzési árával arányban van.

5. Ötven százalékos lakáspénz pótlék megállapítása.

6. Az utazási költségeknek és napidíjaknak a mai viszonyoknak megfelelően való felemelése.

7. Az önkormányzattal bíró testületek azon jogainak feltétlenül való elismerése, hogy fenti segélyeken felül a rendkívüli szolgáltatásokat saját pénztára terhére szabadon jutalmazhassa, továbbá, hogy szabadon állapíthasson meg saját pénztárából alkalmazottainak összessége, avagy egyes csoportja részére pótlékokat, segélyeket és jutalmakat, még abban az esetben is, ha azok állami háborús regélyben részesülnek is, minthogy ezen jog az 1912. évi LVIII. t. c. 14. §-ában gyökerezik.

8. A nyugdíjellátásban részesülőknél az 1, 2, 3, 4, 5. pontok szerinti segélyezése.

9. A tanszemélyzetnek — mindaddig, míg az állami fizetési osztályba való beosztással a városi alkalmazottakkal őket egyenlősítik — az 1, 2, 3, 4 és 5 pontok szerinti segélyezése.

A városi alkalmazottaknak (tisztviselő-, tan-, segéd-, kezelő-, és szolgaszemélyzetnek) állandó jellegű igényei:

1. A községi és törvényhatósági törvénynek a decentralizáció elvének megfelelően való módosítása, a közigazgatás egyszerűsítésével, kevesebb és jobban fizetett tisztviselővel és pedig:

a) A kormányhatóság felülbíró és ellenőrző hatáskörének lényeges megszüntetésével;

b) A kormányhatóság részére fentartott hatáskörben gyakorlati tapasztalatokkal és szaktudással kitűnt megfelelő számú referenseknek alkalmazásával;

c) A helyi közigazgatásban bizonyos szolgálati évekkal rendelkező és kitűnt tisztviselőknél a miniszteriumokban megfelelő arányban való alkalmazásával;

d) A törvényhatósági bizottsági hatáskör

szűkítésével és a tanácsi, esetleg közigazgatási bizottsági hatáskör bővítésével;

e) A jogorvoslatnak kisebb jelentőségű ügyekben való korlátozásával;

f) A kvalifikációnak a haladó és fejlődő kor szellemében leendő módosításával és a fogalmazói, kezelői, segédtszaki és szaktisztviselői szakvizsga kötelezővé tételével (pl. hogy a tanács tagjaivá bármely felsőbb iskolát végző egyén megválasztható legyen, fogalmazónak jogvégeztenek kell lennie stb.);

g) A tanácsnak szakülésekre való tagolásával, hogy egyes ügyek ne okvetlen csak teljes ülésben legyenek elintézhetőek (pl. kihágási ügyek elbírálása);

h) A városi hivatali állások sokféleségének megszüntetésével;

i) A tisztviselőknél élethossziglan való választásával;

j) A városi tisztviselői állásoknak az V—XI. fizetési osztályokba — a képzettség a végzendő munka és felelősség, továbbá a szükséges hivatali tekintély figyelembevételével — való igazságos és célszerű elosztásával;

k) A tisztviselőknél a magasabb fizetési osztályokba való előléptetetésével, miként hasonló képzettség mellett az állami tisztviselőknél szabályozva van, az alacsonyabb osztályokban pedig automatikus előléptéssel;

l) Az állami alkalmazottak egyenlő, vagy annak megfelelő szolgálati pragmatika kötelező alkatasával.

2. A helyi közigazgatás bármely ágának államosítása esetén az érdekelt városi alkalmazottaknak érdekei csorbát ne szenvedjenek.

3. A háborús életnek a nyugdíjigény megállapításánál kétszeres beszámítása.

4. A városi alkalmazottak helyzetének javítása e célból igényeljük, hogy:

a) a hivatali munkaidőn kívül teljesített és a külön munkálatokat külön díjazza;

b) a családi pótlékban minden alkalmazott minden családtagja részesüljön;

c) tisztviselői jóléti intézményeket és tisztviselői telepeket létesítsenek;

d) a városi alkalmazottak gyermekeit a szakiskolákban tan- és vizsgadíj kedvezményben részesítsék;

e) a városi alkalmazottak adósságait konvertálják és hiteligenyeiket állami intézmény útján elégítsék ki;

f) a féláru kedvezményes vasutijegy az összes alkalmazottakat és azok családtagjait megillessék;

g) a nyugdíjasokat lakbérnyugdíjban is részesítsék.

5. A községi elemi iskolai tanszemélyzet a IX—VIII. fizetési osztályba való beosztás útján a városi tisztviselőkkal egyenlősítendő, rájuk az 1912. évi LXV. t. c. hatálya — az országos tanítói nyugdíjintézetben való bennmaradással — azonnal kiterjesztendő és részükre külön szolgálati pragmatika alkotandó.

Az intéző-bizottság által készített és a fentiekben immár leközölt javaslatok megvitatására a nagyvárad városi alkalmazottak tagszervezete ma déli 12 órakor értekezletet tart a polgármester elnöklésével, melyre ezúton is meghívja a városi alkalmazottak egész összességét jól felfogott érdekekben.

Kijárónak keres 14—15 éves leányt a Tiszántúl kiadóhivatala azonnali belépésre.

VILLAMOS VASALÓK és FŐZŐK
megérkeztek, remekszép üvegcsillárok mindennemű villamos vezetékek és égők legolcsóbb napiárban szereltetnek
STERN VILLAMOS VÁLLALATA
Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

ANGOL CSAPATOK BEVONULTAK BULGÁRIÁBA.

Budapest, szeptember 26. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik:

A Reuter-ügynökség jelenti Londonból: Hivatalosan közlik, hogy az angol csapatok Kesturinevel szemben bevonultak Bulgáriába.

Döntő offenziva Törökország ellen.

Budapest, szeptember 26. (Saját tudósítónktól.) Konstantinápolyból jelentik: A török vezérkar jelenti hivatalosan: A palesztinai fronton az angolok Nabluson keresztül s a Jordán völgyében előnyomulnak az állásaink ellen.

Megkezdődött az antant újabb nagy döntő offenzívája.

Berlin, szeptember 26. A Wolf-ügynökség jelenti 26-án este: A Champagnében, az Aragonok és a Maas között 11 órás előkészítő tűz után széles fronton francia-amerikai támadások kezdődtek. Az áttörést meghiúsítottuk, a harc tovább tart.

HIVATALOS JELENTÉS a Bulgáriában történt eseményekről.

A macedoniai front összeomlása.

Az albániai osztrák-magyar csapatok helyzete.

Budapest, szept. 26. (Saját tudósítónktól) A Magyar Távirati Iroda jelenti Bécsből:

A bolgár harctéri jelentésekből kapcsolatosan az ellenséges államok hadijelentéseivel már napok óta látható volt, hogy Macedoniában fontos események állottak be. E hó 14 én az antant csapatok erős támadást kezdtek a Vardar és az albán tavak között. — A fő támadás azon a részen volt, amely pontokon az osztrák-magyar front érintkezik a bolgár fronttal.

Már az első napon sikerült az antant csapatoknak a bolgár frontot benyomni és hátrább szorítani. Kezdetben számra nézve a bolgárok előnyben voltak ugyan, de hadianyagokban nagy volt az antant csapatok fölénye. Erre vezethető vissza, hogy az ellenségnek a betörési pontokat sikerült kiterjeszteni és mindjárt a második napon az előnyomulást folytatni.

A nehéz terep és rossz utak miatt a visszavonulás alkalmával a bolgár csapatoknak úgy hadianyagokban, mint

fogyokban jelentékeny veszteségük volt. A bolgár visszavonulás még mindig tart, az osztrák-magyar csapatok segítő közbelépése a rossz közlekedési viszonyok folytán rendkívül nagy nehézségekbe ütközött.

A macedoniai harctér ezen eseményei az Albániában levő osztrák-magyar csapatok katonai helyzetére nem maradhat hatás nélkül. A parancsnokságnak az adott helyzetben le kell vonni a következményeket, nehogy ottan álló csapatai veszélybe kerüljenek.

A katonai helyzetnek a Balkánon való ezen fejleményei nem zárják ki annak lehetőségét, hogy ezen eseményeknek politikai következményei is lesznek.

Itteni politikai körök nézete szerint meg kell várni, hogy ezen események hogyan fognak hatni Bulgária közvéleményére és népére, pontos hireink e felől még nincsenek. A helyzet tisztulása a legközelebbi időben várható.

Wekerle váratlan bécsi utja.

Budapest, szeptember 26. (Saját tudósítónktól.) Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután 4 órára hívta egybe a minisztertanácsot, mégis a miniszteri konferencia már délelőtt 11 órakor megtörtént. A délutáni vonattal a miniszterelnök váratlanul Bécsbe utazott, ami a politikusok között nagy fel-tűnést, mondhatni konsternációt keltett.

A miniszterelnök elutazása előtt Tisza Istvánnal folytatott másfél órai

tanácskozása után felkereste Balogh Jenőt és Klebelsberg Kuno grófot, a kikkel szintén hosszabb ideig tanácskozott.

A politikai körök egy része összefüggést lát a miniszterelnök váratlan bécsi utja és gróf Tisza István boszniai utja között; másik része pedig úgy vélekedik, hogy a kormány helyzete még mindig nélkülözi a biztosság feltételeit.

Nagy ellenséges támadások.

Berlin, szept. 26. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Kuprecht bajor trónörökös hadcsaportja és Böehn vezérezredes hadcsaportja.

Előtéri harcok a Lys-lapályon a Labasse-csatornától északra és Moeures mellett.

Böhm vezértábornagy hadcsaportja: Epehytól délkeletre Bellicourt mellett heves ellenséges tüzelés után csak részleges előretörések következtek, amelyeket visszavertünk. Az Omignon patak és a Somme között az ellenség folytatta támadásait, az első roham tüzéségünk és gyalogságunk egyesített tüzelésében összeomlott. A délelőtti több ízben megismételt támadások súlyra a Pontreuet és Bricourt közötti magaslat ellen irányult. Ideiglenesen az ellenség itt befészkelte magát, de ellénlökéssel visszaszereztük állásainkat. Délután franciák Francilly és a Somme között újabb erős támadásokra indultak, amelyeket kis betörési pontoktól eltekintve, visszautasítottunk. A legutóbbi napok során itt kétszáznál több loglyot ejtettünk.

A német trónörökös hadcsaportja. — Alberttől északra (az Ailette és az Aisne között) egy helyi támadó vállalkozásnál visszavertünk részleges támadásokat.

Albrecht württembergi herceg hadcsaportja. A Moseltől keletre visszavertünk részleges támadást. Az ott harcoló 31 ik Landwehrhauder csapatai egy ellentámadásnál elfogtak 50 francia és amerikai katonát. Ellenséges repülőrajokból, melyek Majna-Frankfurt és Kaiserlaufen várost támadták meg, lelőttünk 7 repülőgépet.

Ludendorff, első főszállásmester.

Nincs jelentenivaló.

Budapest, szept. 26. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harctér.

Nincs jelentenivaló nagyobb harci cselekmény.

A vezérkar főnöke.

A Piave és Brenta közti olasz vállalkozás kudarca.

Budapest, szeptember 26. (Saját tudósítónktól.) A Sajtóhadiszállásról jelenti a Magyar Távirati Iroda:

Szeptember 17-én az olaszok a Piave és Brenta között egy nagyobb vállalkozást kíséreltek meg, amelyről az olasz hivatalos jelentések, leplezni akarván a szenvedett kudarcot, mint kisebb vállalkozásról emlékeznek meg. Az olaszok célja a Monte-Solardó és Tasson hegygerinc elfoglalása volt. Az ellenség négy gyalogezredet és tizenhét rohamzászlóaljat vetett harcba. A Tasson hegygerinc ellen tízenegyszer indított támadást az ellenség, de csapataink minden támadást megállítottak és az ellenségnek súlyos veszteségeket okoztak. Különösen a 39. és 105. számú gyalogezredek tüntették ki magukat.

Foch tábornok nyilatkozata a Rajnáig való nyomulásról.

Budapest, szeptember 26. (Saját tudósítónktól.) Foch tábornok fogadta a Baseler Nachrichten párisi levelezőjét, aki előtt kijelentette:

Még nem vagyunk ugyan a Rajnánál, de odáig fogunk jutni, ha elég időt hagyunk magunknak. A németek ellenállnak és tovább is ellenállást fognak kifejtetni, mi azonban a legnagyobb erővel folytatjuk ellenük az akciót.

Mennyi amerikai van a nyugati fronton.

Budapest, szeptember 26. (Saját tudósítónktól.) A Reuter-ügynökség washingtoni jelentése szerint March tábornok, az amerikai hadsereg vezérkari főnöke kijelentette, hogy szeptember 28-án a nyugati fronton az amerikai katonák száma meghaladta az 1.750.000-et.

A buvárhajó harc.

Budapest, szeptember 26. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Wolff ügynökség jelenti: Az Anglia körüli elzárt területen és az Atlanti oceánon tengeralattjáróink elsüllyesztettek 26000 bruttó tona hajóteret.

Balogh István U-29-e

Zsolt Béla, aki a családi jóléte miatt szűkült ki a keserves újságíró életbe, éjjelnappali állandó izgalmai után tegnap kifakadt:

— Jó, hogy még csak három napig tart ez, mert az idegeim felmondanák a szolgálatot.

Éjjeli inspekció után nappal szaladgálni, rendezni, kapacitálni, informálni, lótni, futni, szaladni, közben blüettek irni, újságanyagot gyűjteni, ez az újságíró élete az U-29-ig. Dolgoznak is lázasan a boltban, Ötvös Béla a pénzvilággal tárgyal, vizitel, Barza Ferenc dr az Eleven Újság számára dolgozik, Iványi Ferenc József harctéri jelentést szerkeszt, Szűts Dezső táviratokat, törvényszéket ír, a színházi próba, csak Fehér Dezső csóválja a fejét.

— Legjobb volna, mondja, ha a lapra rányomatnók, hogy „lapunk legközelebbi száma az Újságírónap miatt kedden jelenik meg.” Addig is leülök, s megírom a lapot.

A program legmulatságosabb része az Eleven Újság, tele friss, csattanós ötletekkel, csupa humor és vidámság minden rovata.

Az újságot Marton Manó szerkeszti s délután 5 órakor próbálnak a leánybizottság tagjai a városháza bizottsági termében. Voltak, akik az „Eleven Újság”-ot ürügynek

húzták elő s új ruhát kértek, kaptak, de ez nem kötelező. Minden ruha megfelel a célra s aki szerepelni akar, még mindig szívesen látják,

Ha sikerül megnyerni, a program legérdekesebb pontja Vársárhelyi Pálma táncdarabja lesz, legértékesebb pedig Aggházy Melinda külön énekszám.

A rajzolóművész szeretetének lehellete árad abból a színes rajzból, amely a Hegedűs Hirlapiroda kirakatából jelzi, hogy U/29. E kedves művészi reklámnak készítője a kivételes tehetségű Balogh István festőművész, aki ihlettel szimbolizálta az újságírást óriási pennával. Jellemzőbb, szembetűnőbb reklámrajzot nem is kívánhattak az újságírók.

A Park szálloda kertje lassan öltözik ünnepi díszbe, hogy vasárnap felragyogjon tündéri pompájában. Autók szállítják a törmeléket, kertészkezek dolgoznak a gloriettekben, — kandelábereket helyeznek el a zöldből.

A legjobban örül Novomeszky Imre, akinek a diszes vendéglőben tágas, kényelmes, nagy konyha áll rendelkezésre. Örömmel dolgozni s a teát, hideg felvágottat, süteményt ott rendez el Kávásy Mariska.

Az Újságírónapra Mihelly Jenő nagykereskedő egy üveg tokajit, Németh Pál gyógyszerész egy üveg rumot küldött. A jegyek árusítása megkezdődött, a két jegyirodában s az U/29 boltjában kapható. Felülfizetéseket ugyanott átvesszük.

Tegnap került próbára a Zsolt Béla

tréfája: A két szomszédvár, énekes vigjáték, csupa muzsika, vers, paródia, szatira, ötlet, az újságírók ideges izlését is lefegyverezte, lelkesítette, elragadta.

Ez az egy darab elegendő volna ahhoz, hogy egy színházi sikert biztosítson. A „két szomszédvár”, a két jegyiroda, van benne irodalom, Andor, Molinár és hadiügyek, kacagtató humoros versek, amelyek a sokszínű talentum ragyogásai.

Makay Márton az esküdtszék előtt.

Szeghalmon, a Tóth József szerkesztésében megjelent „Szeghalomvidéki Hírlap” egyik számában Makay Márton dr szeghalmi ismert ügyvéd „A csendőrök harca egy ügyvéddel” cím alatt a következőket írta:

„Mikor Szeghalom községben Balogh Sándor képviselőtében s meghatalmazására megjelentem a községvezetésnél, a csendőrök vezetője nem is reagált a bemutatkozásra, hanem igaz ok nélkül reám támadt:

— Hallgasson, fogja be a száját, mert letartóztatom.

Én kijelentettem:

— Csak az erőszaknak engedek.

Erre Elek őrmester parancsára Kulcsár Mihály őrsvezető megfogott, karjaimat hátra csavarta s mikor én karjaimat kirántottam, a csendőrök vezetője „Vigyázz, fogd meg”-et vezényelt s engem kituszkoltak a szobából. Elek őrsvezető aztán kapta fogta magát, hogy érdemeket szerezzen és kedvébe járlasson a szeghalmi tonnyadt kedvű kisisteneknek, gondolt merészet és nagyot s így szólt:

— Majd megtanítom én Makay Mártont. kerüljön csak a kezem közé.

Ezzel a csendőrség két tagja ellen követelt el a vádirat szerint Makay rágalmazást, mert közhivatalnokokról hivatali kötelességeikre vonatkozólag olyat állított, amely alkalmas a bünvádi vagy a fegyelmi eljárás megindítására.

De ugyanezen cikkben ezeket írja továbbá:

„Jellemző, hogy a csendőrség (ösztökéli) ellenem a csendőrök s a sejtelmemet Popovits Miklós szolgabíró viselkedésére alapított, akinek kontráz Csánky Jenő főszolgabíró, tudva nem tudva, akarva nem akarva oly zürzavaros állapotot teremtett Szeghalmon, hogy a jogaikban sértett lakosok közül sokan az én képviselőtombemben keresik igazukat. Csánky Jenő ad nekik igazságot, tanácsot osztogat, de igazsága életképtelen, tanácsa idétlen, amivel kárt okoz annak, aki elfogadja. — Rólam azt az információkat kapta Elek őrmester, hogy nem volna itt Szeghalmon semmi baj, csak azt a fiatal szájas fiskálist, Makay Mártont kéne elhallgattatni, mert örökösen pereli a községet, zavarja a mi kis játékaikat.”

Ezért, meg két közhivatalnok megrágalmazása miatt került az esküdtszék elé Makay Márton. A tárgyalást ma reggel 9 órára tűzte ki Szöllőssy Gyula, az esküdtszék elnöke, de Makay Márton nem jelent meg, csak féltizenkét órakor. Magyar sujtásos ruhában, csizmában állott a bíróság elé.

Elnök:

— Mikor érkezett Ön meg ide?

Vádlott:

— Féltíz órakor.

Elnök:

— Tudomásom van róla, hogy félkilenc

kor már itt volt, de ha úgy is volna, amint mondja, akkor már tegnap el kellett volna jönnie. Ez tiszteletlenség, helytelenül cselekedett, tiszteletlenül viselkedett az esküdtek és a bíróság iránt, mert megvárakoztatta őket.

Kihallgatták ezután személyi adataira Makay drt, azután Nesztor József dr királyi ügyész tette meg indítványait, majd a bizonyítás kiegészítésére vonatkozó indítványokat terjesztette elő a vádlott.

A bíróság visszavonult s úgy határozott hogy a bizonyítási eljárást megkezdi ma reggel.

A tanak között van Ambrus Sándor nyugalmazott főispán, Csánky Jenő főszolgabíró, Popovics Viktor t. főszolgabíró s Szeghalom több szereplője.

Hertling kancellár a katonai hatóságok ellen.

**

A birodalmi gyűlés főbizottságának ülése.

Budapest, szept 26. (Saját tudósítónktól.) A birodalmi gyűlés főbizottsága mai ülésén folytatta az általános politikai helyzetről megkezdett tanácskozását. Az ülés elején Hertling kancellár szótart fel és a következőket mondotta:

Uraim! Azokat a panaszokat, amelyek tegnap hallottunk, valamennyi szónokuktól a cenzuráról, az egyesületi és gyűlésezési jogról szóló törvény kezelése miatt jelentékeny mértékben megokoltnak kell elismernem.

Az említett főparancsnokságok több helyen adtak ki rendeletet, amelyben megtiltották, hogy gyűléseken a választójogról szóló javaslatról beszéljenek akár mellette, akár ellene. Ezt a türehetlen állapotot a katonai főparancsnokság rendeleti uton már megszüntette.

Ezidőszent nem tehetünk többet, mint hogy a felháborodásunk kifejezésével befolyásolni igyekezünk az illetékes katonai körök döntését, mert a háboru hozza magával, hogy rendkívüli intézkedések jogával kell felhatalmazni a katonai hatóságokat.

Amint látják, nem akarok elzárkózni a jogos panaszok elől, kérem azonban Önöket, tegyék félre az elválasztó momentumokat és csupán azt domborítsák ki, amelyek egyesítenek bennünket. Mint tegnap is mondtam, nekünk egy célunk, egy érdekünk van: a haza függetlensége és fejlődőképességének megóvása, ezt a célt csak úgy érhetjük el, ha a belső front egysége szilárd.

Hertling kancellár után Seyde képviselő szólalt fel s beszéde után a vita folytatását másnapra halasztották.

Legújabb füzőket legolcsóbban Kesztenbaum Juliskánál

lehet beszerezni.
Rákóczi-ut, (Korona
gyógyszertár mellett)
Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

Olcsóbb a tisztviselők étkezése.

A város törvényhatósági bizottsága a tisztviselői étkezde felállításával a fix fizetésű köz- és magánalkalmazottakon kíván segíteni, korábban közzétett hirdetményem szerint részükre kedvezményes árakat állapítottam meg.

Az eddigi rendelkezésem szerint a tisztviselők ebbeli minőségét s ilyképp azt, hogy az árkedvezményre ki tarthat igényt az étkezde pénztári személyzete állapította meg.

Miután pedig a tisztviselő étkezdet olyanok is látogatják, akik a tisztviselői karhoz nem tartoznak és miután az eddigi bevételek mellett szükségessé válik annak biztosítása, hogy a tisztviselőt megillető kedvezményt csak a tényleg arra jogosult vegye igénybe, ennél fogva tudomására hozom az érdekelteknek, hogy folyó év október hó 1 étől kezdődőleg az árkedvezményt csak azok vehetik igénybe, akik tőlem e célra igazoló jegyet kapnak.

Értesítem tehát mindazon köz- és magántisztviselőket, akik a tisztviselő étkezdet igénybe venni óhajtják, hogy ez igazolványért szeptember hó 28 tól fogva dr Cserenyés Béla tb. tanácsnoknál jelentkezhetnek. Köztisztviselő ebbeli minőségének igazolására féláru jegy váltására jogosító arcképes igazolványa, magántisztviselőnek pedig az őt alkalmazó magán, vagy jogi személy, vállalat stb. bizonyító irata szolgál.

Az általam kiállított igazolványt az illető tisztviselő az étterembe lépésénél illetőleg terítéke megváltásánál felmutatni tartozik, mely után az étkezde jegypénztára részére a kedvezményes áru terítékjegyet kiszolgáltatja.

Addig az ideig, amíg az étkezdeben a tisztviselők oly számban nem jelentkeznek, hogy fentartását biztosítják, azt a társadalom más osztályához tartozók is látogathatják, azonban az étlap szerinti árat fizetik.

Egyidejűleg közlöm az érdekeltekkel, — hogy október 1 től kezdődő hatállyal a terítékek árát a következőképen állapítom meg és pedig: két fogásos teríték, mely áll a következő ételekből:

Leves, főzelék, pecsenye feltéttel tisztviselő részére	2.70 K
ugyanaz nem tisztviselő részére	4.— K

Három fogásos ebéd, mely áll:
leves, marhahus körítve és tésztából, avagy leves, főzelék pecsenye feltéttel és tésztából tisztviselő részére 4.60 K
ugyanaz nem tisztviselő részére 7.— K

Négy fogásos teríték, mely áll:
leves, előétel, pecsenye és tésztából tisztviselő részére 7.— K
nem tisztviselő részére 10.— K

Vacsora teríték, mely áll:
pecsenye körítve, vagy pedig pecsenye főzelékkel csak tisztviselő részére 3.50 K
Vacsora terítéket nem tisztviselő részére nem szolgáltatnak fel.

Nagyvárad, 1918. szept. 26-án.

Lukács Ödön
polgármester-helyettes.

Ruharendelet.

(Folytatás és vége.)

Ezek a vásárlók és gyűjtők a vásárlási engedélyt kiállító ruházati hivatal (12 §.) részéről vásárlási könyvecskével látandók el. E vásárlási könyvecskének megfelelően ki töltendő és aláírandó lapjával tartozik a vásárló, illetve a gyűjtő személy az átvétel megtörténtét az eladónak vagy átadónak igazolni.

Az 1918. évi október hó 16 ik napjától a jelen §. 1. bekezdésében felsoroltak használt ruhát, ruhadarabot, ágy és asztalneműt csak is abban az esetben vásárolhatnak, amennyiben az előző bekezdésben említett vásárlási könyvecskével már elláttak. Az így vásárolt ócska cikkeket kötelesek az ócskaruhakereskedők, zsidóbusok és ószeresek 14 naponként a Ruházati R-T. ócskaruha gyűjtőtelepein a nevezett R-T. által meghatalmazott utasításai szerint megállapítandó feltelemek mellett beszolgáltatni.

Azok a vásárlók és gyűjtők, akik a 14. §. szerint textilhulladék átvételére vannak feljogosítva, a vásárlási engedélyt kiállító hivatal részéről szintén ellátandók vásárlási könyvecskével, amelynek megfelelően kitöltendő és aláírandó lapjával tartozik a vásárló, illetve gyűjtő személy a textilhulladék átvételét az eladónak igazolni.

1918. évi december hó 31 ik napjáig az ócskaruha kereskedők a jelen rendelet életbeléptekor meglevő, valamint az 1918. évi október hó 15-ik napjáig hozzá jövő ócskaruha készletüket a rendeletben szabályozott vásárlási engedélyek ellenében eladhatják.

Az 1919. évi január hó 1-ső napjától kezdve használt ruhát fogyasztó csakis ócska ruha vásárlásra jogosító utalvány alapján és csakis a Ruházati R. T.-től vagy az az által megbízott kereskedőtől vehet.

Az ócskaruhakereskedők birtokában 1919 évi január hó 1-én meglevő ócskaruha készlet felhasználására nézve a meghatalmazott külön fog intézkedni.

E rendelet rendelkezéseinek ellenőrzésére ellenőrző közegek alkalmaztatnak, akiknek jogukban áll a rendelet által érintett vállalatok, cégek, üzemek, egyének stb. üzemet, üzletét, raktárait és egyéb helyiségeit, valamint könyveit, levelezéseit és felejegyzéseit megtekinteni. Az érdekeltek kötelesek mind ezt megengedni és az ellenőrző közegeknek a kívánt felvilágosítást megadni.

Az ellenőrző közegek fényképes igazolványokkal látandók el.

A fenti rendelkezéseknek megszegése vagy kijátszása kihágást képez és 6 hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető elzárással büntetetik. Ha a kihágás során nyereség állapítottatik meg, az elzáráson és pénzbüntetésen felül a nyereség kétszeresessé a terhelt ezen felül még büntetethető, készlet pedig elkoboztatik.

Nagyvárad, 1918. évi szeptember 19 én.

Lukács Ödön,
polgármester-helyettes.

* „Nevelő Munkások Szövetsége.”
Meghívás. Felkérjük a Nagyváradon működő összes óvónőket, a különböző jellegű elemi-, polgári-, közép-, kereskedelmi, tanítóképzők, szakiskolák- és jogakadémiánál működő összes tanítókat, illetve tanárokat, a tanfelügyelőségek, tanügyi hatóságok és irányu egyesületek vezetőit és összes tagjait, hogy f. hó 28-án, szombaton délután 6 órakor a városháza közgyűlési termében a „Nevelő Munkások Nagyvárad Szövetsége”-nek alakuló gyűlésén teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Amikor tömörülésünkkel karunknak és a kulturának érdekeit hatalmas léptekkel óhajtjuk előre vinni, ne hiányozzék senki az alakuló közgyűlésről. —
Az előkészítő bizottság.

..HIREK

* Személyi hir. *Balás Elemér* dr. törvényszéki elnök Vaskóhra utazott

* Gróf Tisza István Gesztre utazott. Budapestről telefonálják: gróf Tisza István Wekerle miniszterelnökkel folytatott tanácskozása után a munkapártba hajtatott és Balogh Jenővel és gróf Kebelsberg Kunóval tanácskozott, délután pedig Gesztre utazott. A nap gróf Tiszának Gesztre utazásából azt következteti, hogy gróf Tisza már megtette jelentését boszniai küldetésének eredményéről.

* Egyházmegyei hírek. Gróf Széchényi Miklós megyés püspök Barabás György békési plébánost a gyulai kerület esperes tanfelügyelőjévé, Meilau István tanítóképezdei igazgatót, zárdalelkészt a Szent Orsolya intézeti polgári leányiskola helyettes igazgatójává, báró Apor Vilmost gyulai plébánossá, Papp Endre váradolási segédlelkészt teológiai tanárrá és papnevelő intézeti tanulmányi felügyelővé nevezte ki és segédlelkészül küldötte Csernus Mihályt Gyuláról Debreczenbe, Glac Mihályt Békéscsabáról Váradolásziba, Szabados Antalt Debreczenből Gyulára, Timár Gyulát Csorvásról Békéscsabára, Csillag Nándort Orosházáról Csorvársra, Huber Ferenc ujmisést Orosházára.

* Tisza boszniai missziója. Tisza boszniai missziójáról ma a következőkben nyilatkozott:

— Megállapítom, hogy mindazok előtt, akikkel politikai kérdésekről utam folyamán beszéltem, világosan kijelentettem, hogy utamnak politikai jelentősége nincsen. Semmiféle politikai mandátumot nem kaptam, beszélgetéseim magánjellegűek és informatív céllal bírnak. A beszélgetés felől megjelent közlemények természetesen nem hitelesek. Saját álláspontomat a kellő időben, vagyis akkor fogom nyilvánosságra hozni, amikor az ügy érdekében levőnek találom. Jelenleg csak annyit jegyzek meg, hogy a szemem előtt levő megoldás, úgy mint általában a magyar részről kontemplált megoldás, Ausztria-Magyarországnak egyaránt jól felfogott érdekében áll. (M. T. I.)

* Katonai kitüntetések. Halász Sándor 37 es hadnagynak, dr. Emperl Gyula 101 es löhadnagynak a király a Signum Laudis adományozta a kardokkal, s elrendelte, hogy Szakály József, a nagyváradi honvéd hadapródiskola állományába tartozó százados gazdasági tisztnek a legfelső dícsérő elismerés tudtul adassék.

* Ilyés Dániel lemondott. A közlelési hivatal alkalmazottja, Ilyés Dániel cipésmester bazeérkezett Nagyváradra. — Most még a bőrkiosztás összes teendőit, a melyeket ő kezdett meg, befejezi, de fentartja magának a jogot, hogy a főjegyzőnek a *Tiszántúlból* közölt nyilatkozatára reflektálhasson. Addig is állásáról lemondott. Hazaérkezett a cipőosztály szakértője, *Pártos Arnold* is, aki 960 gyermek és fiucipőt szerzett. A vármegye többszöri sürgetésre sem küldte be a kereskedők névjegyzékét, akik cipőeladással foglalkoznak, sem a szükségleti kimutatást, amiből az a hit támadt a miniszteriumban, hogy a vármegye jól el van látva cipővel.

* Csak szivarokat kap a közönség e héten. A dohányjövédéki igazgatóság a szivarozó embereknek kedvezett e héten. Csak szivarokat kaptak az összes hadiözvegyek s egyéb trafikok, finomabb és olcsóbb cigaretták és cigarettadohány nincs. *Minden trafikos 2000 darab szivart kapott és kap, 56 trafikra számítva tehát Nagyváradon 112000 darab szivar kerül kiosztásra. A városban 5000 szivaros ember van s így mindekit legalább bb 20 darab szivar illet meg kivételképen, de ha a cigarettázók és dohányzók is a szivarra szorulnak, s ilyen van 15000, így legalább 5-6 szivarhoz juthat mindenki Nagyváradon.*

* Az „Apologiai Kurzus” harmadik évfolyamát nyitja meg *Gálly Sándor* hittanár ma délután 5 1/2 órakor a Kath. Kör választmányi termében. Két előző év gazdag eredménye igazolja legjobban ennek a tanfolyamnak a fontosságát, mely nagyon is elősegíti, hogy világi intelligenciánk is öntudatos és mély meggyőződésű lelkiéletet éljen. — A tanfolyam a Szent László templomban 27 én reggel fél 8 kor Veni Sancte-vel kezdődik, mikor is a résztvevők szt. áldozáshoz járulnak.

* Beteg tisztetek jelentkezzenek. Mindazon tisztetek (havidijasok) és tiszt (havidijas) jelöltek, akik a harctérről visszatérve, betegségük miatt vagy mint lábadozók magánápolásban vagy magánkórházban a város vagy a megye területén szabadságon vannak vagy valamelyik pöttestnél vagy az állomáson könnyebb szolgálatot teljesítenek, kötelesek szeptember hó 28-án délelőtt 10 órakor (Ór-utca 5. sz. a.) személyesen jelentkezni. Amennyiben valakit betegsége a személyes megjelenésben gátolna, ezen körülmény katonai orvosi bizonyítvánnyal, ha pedig ilyen orvos nem áll rendelkezésre, hatóságilag láttamozott polgári orvosi bizonyítvánnyal tartozik igazolni. *Friedbergi Salomon* Ernő altábornagy állomásparancsnok.

* Nyersanyag a cipész iparosoknak. Felhívom mindazokat a nagyváradi cipésziparosokat, akik nyersanyagigényeiket a Közlelési Hivatal Ügyosztály cipőosztályánál már bejelentették, hogy a folytatólagos bőrkiosztásnál ma, pénteken, 1918. évi szeptember hó 27 én reggel 8 órakor a Kossuth Lajos utca 18. szám alatt levő városi bőrraktárban jelentkezzenek. A netán fennmaradó nyersanyag elsősorban a később jelentkezett rokkanat cipészek és azok között a nagyváradi cipésziparosok között kerül felosztásra, akik igényeiket bejelenteni önhibájukon kívül eddig elmulasztották, de arra igényjogosultsággal bírnak. Nagyvárad, 1918 szeptember 26. *Lukács Ödön*, polgármesterhelyettes.

* Szombaton lehet petróleumot kapni. Tudatom a város közönségével, hogy a kereskedők között a petróleum szétosztása a nehéz fuvarozás miatt csak ma fejeződik be. Ennélfogva számos kereskedő csak holnap szombaton reggel kezdheti meg a petróleum árusítását. Pótlólag közlöm, hogy a barna színű jegyen kívül a csikos felül nyomású ugynevezett hadsegélyes petróleum jegyek szeptember havi szelvényére szintén fél liter petróleum utaltatik ki, mihez tartás végett közlöm, hogy a tegnapi hirdetésnyelből kimaradt *Blau G. Szacsavay-u.* kereskedő neve, akinél holnaptól kezdve szintén kapható petróleum, míg az ifj. *Klein Sámuel* és társa

Gilányi u. cégnél egyelőre nem kapható petróleum. Az ipari petróleum még nem érkezett meg. Külön kiadott, írott, ugynevezett puha petróleum utalványok akár régebb kelettel vannak ellátva, akár új kelettel, egyelőre érvénytelenek. *Lukács Ödön* polgármester helyettes.

* A katona feleségének tragédiája. *Németh Istvánné* Rét utca 5. szám alatti lakásán egy korona ára zsírosszódát ivott, de mert nem halt meg 20 darab rézgálicot nyelt utána. Ekkor rosszul lett, bevitték a közlelési hivatalba, ahol *Beöthy Kálmán* rendőrfelügyelő kérdésére elmondotta, hogy férje hadbavonult, ő egy gyermekével retentő nyomorba süllyedt s megakart válni az élettől, mert nem tud magán segíteni. Annyit kért, hogy értesítsék férjét, aki a harctéren van. Az asszony állapota súlyos.

* Találtak egy Népszövetségi Hitelesítő Bizottsági betéti könyvet amely özv. *Jancsó Lajosné* névre van kiállítva s 600 korona betétet mutat. A könyvet *Móra Vilma* találta a közlelési hivatalban, a rendőrségen *Bartha Béla* dr. rendőrkapitánynál átvetheti igazolt tulajdonosa.

* Kivitel engedélyek. A kereskedelmi és Iparkamara tudomására hozza az érdekeltségnek, hogy a *lublini katonai főkörmányszó* árnforgalmi központjához benyújtott kivitel engedély iránti kérvények, valamint az e tárgyban kiadott végzések egyenként 3-50 K (összesen 7 K) bélyegilleték alá esnek. Nagyvárad, 19.8 szeptember hó 24. A nagyváradi Kereskedelmi és Iparkara: *Dr. Moskovits József* sk. elnök, *dr. Sarkadi Lajos* sk. titkár.

* Zongora és énekórákra beiratkozni lehet naponta d. e. 12 óráig. Elkészítik a Zeneakadémiára és énektanítói tanfolyamra. Tisztelettel *Lamprecht Mici*, az Országos M. Kir. Zeneakadémián államilag képesített okl. ének- és okl. zongora-tanítónő, *Arany János-utca 4.* Ugyanott új zongora vagy pianó eladó, esetleg bérbeadó.

* Részvények kicserélése. A Bihar-megyei Takarékpénztár és Gazdasági Bank részvényesei felkéretnek, hogy részvényeiket a le nem járt szelvényekkel együtt új részvényekre való kicserélés végett a pénztárnál bemutatni sziveskedjenek. Törődék darab részvények vétele, vagy eladása ugyanott eszközölhető.

* Zeneoktatás. *Láposy Erzsébet* zene-tanárnő *Bethlen-utca 20. sz.* Hegedűből, zongorából, zeneelméletből órákat ad. Övönő, tanítónő és zeneakadémiai vizsgára előkészít.

Haltenberger Vilmos
kelmefestő és vegytisztító gyárának második számú felvételi üzlete, **Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.**
Vállal minden szakmájába tartozó munkát, elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

* Új szabóüzlet. Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására adni, hogy ifj. *Erdős Albert* és *Ausländer S.* helybéli szabócégeknél sok évi szabás működésem után, Nagyváradon, *Szent János-utca 52. sz.* alatt modern szabóüzletet nyitottam. Készítek papi, polgári- és katonai-, valamint gyermekruhákat, továbbá fordításokat és átalakításokat a legutányosabb árak mellett elvállalok. A n. é. közönség szives pártfogását tisztelettel kérem *Gerhardt Ferenc* férjiszabó. *Szent János-utca 52.*

ZENE-ÉS MŰVÉSZET

A Fischer zeneiskola új hegedűtanára Weisz József, a kiváló hegedűművész október hóban kezdi meg működését az iskolában. Beiratkozni a hegedűtanszakra lehet naponta Szalárdi-u. 21. sz. alatt.

Színház.

A színház műsora:

Péntek: Leányvásár.
Szombat délután: Asszony és a bábu.
Este: Harag és Parasztbecsület.
Vasárnap délután: Kaméliás hölgy.
Este: Tul a nagy Krivánon.

A ma esti előadás. A népszerű muzsika legszebb, legkedvesebb alkotása a Leányvásár. Ez az operett a hangos sikerek útján jutott el oda, ahol ma minden magyar színpad műsorán kivételes helyet foglal el. A Leányvásár idej előadásai után az újonnan bemutatkozó baritonista: Tamás Alfréd első fellépte ezuttal csak fokozottabban vált-hatja ki az érdeklődést. A többi jószerepek Horváth Nusi, Aggházy Melinda, Har-sányi és Tihanyi kezeiben vannak.

Az első idej operaest. A Parasztbecsület melódiai ma már az egész világ szá-mára örök értékei a muzsikának. Különös és stílusos meglátása és felismerése a hely-zetnek az, hogy a színház igazgatósága a Parasztbecsülettel kezdi meg az operaelőadá-sok sorozatát s felújítása zenei esemény lesz nemcsak a színháznak, de Nagyvárad váro-sának is. A színház különös buzgalommal készül a felújítóra. Az opera-előadásra fog bemutatkozni a színház három új tagja: Kozmofszky Emmi, Olgay Lenke és Tamás Alfréd. Kivülök a főbb szerepeket Tóthné Pogány Janka és Békefi Lajos játsszák. Tu-ridu Békefi lesz, Alfiót pedig Tamás Alfréd személyesíti.

A kaméliás hölgy. Dumas örökszép drámája, Gautier Margit tragikus életének színpadra szőtt regénye elevenedik meg vasárnap délután a Kaméliás hölgy elő-adásán.

IRODALOM

Az Élet szépirodalmi és képes heti fo-lyóirat (szerkeszti Andor József) folyó hó 22 iki száma a következő tartalommal jelent meg: Békeszózat. a. j. — Magánügy e a vallás a szociáldemokráciában? Prohászka Ottokár. — Dal a boldogságról. (Költemény.) Angyal Dezső. — Elment a nyár. (Falusi já-ték.) Komáromi János. — Életem templomá-ban. (Költemény.) Sipos Iván. — A cserké-szek tábornöze mellett Nagy L. A nagy palo-tában. (Elbeszélés.) Péczely József. A gárda virága. (Regény.) Lamperth Géza. — Kul-túra: Tisztogatás. Margitay Ernő. — Bekül-dött könyvek. — Hétről hétre: Hungarizmus. — Munkások esküje. — Német újságírók. — Kossuth és egy fiatal leány levelezése. — Németh újságírók látogatása. — Vizveze-ték az Alpokban. — Szerkesztői üzenetek. — gondosan megszerkesztett lapot a gaz-dag és aktuális illusztrációk egészítik ki, s teszik a mostani idők legjobb és legolcsóbb keresztány szépirodalmi lapjává. Előfizetési ára félévre 20 korona. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal: Budapest, I., Fehérvári ut 15—c.

Igazságszolgáltatás.

Husz métermázsza szalonna kicsem-pészése. Görög József nagykarolyi keres-kező szerotett volna 20 kilogramm szalonát kicsempészni Biharmegyéből. Volt ugyan neki Nagykarolyból szállítási igazolványa, de Érmihályfalván nem kapott kiviteli engedélyt. Megkörnyékezte tehát Szlávik István szolga-bírószági irodatisztet, hogy „hunnya be a sze-mét s ne lássa, mikor ő kiviszi a szalon-nát”. Szlávik színelig belement s tényleg megfogta a szalonát, de mert neki 200 ko-ronát adott Görög, megvesztegetés miatt fel-jelentette. A nagyváradi törvényszék Seress Barna elnöklésével tárgyalta ezt az ügyet. Vádolt a helyzettel indokolta tettét, mire a bíróság Szlávik István kihallgatása után dr Bolza Alfonz gróf indítványára kimondta a vétkességét s 300 korona fő. s 100 korona mellékbünteté re ítélte Görögöt. Jegyző volt Göczy Károly dr.

MOZI.

Nagy detektívdráma a Vigadó-moz-góban Csupa izgató misztikum az a fan-tasztikus bűnügyi film, amelyet mai műsorán a Vigadó mozgószínház mutat be a közön-ségének. A láthatatlan kezek: ez a címe az izzó atmoszférájú darabnak, amely a legér-dekesebb detektív történet azok között, ami-ket az utóbbi időben láttunk. Izgalmas és bonyodalmas, de mesteri kézzel szőtt mese, új téma és új beállítás, azonfelül a szerepek olyan művészek kezében vannak, mint Lu Syd és Carl Auen, akik a detektív alakok legkiválóbb ábrázolói. A Vigadó rendkívül érdekes program keretében hozza színre a szenzációs filmjátékot.

URÁNIA mozgó- színház	MA Frakkos kalandor. Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünne-pnap délután 3 órától.

APOLLÓ mozgó- színház	MA AZ ANYA. Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünne-pnap délután 3 órától.

VIGADÓ mozgó- színház	MA Láthatatlan kezek. Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünne-pnap délután 3 órától.

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR. Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r.-t.

Békeminőségű

finom kelméből készült

leány és nőikabátok
200 K-tól 600 K-ig kaphatók
Kossuth-u. 2. (emeleten)
WITRAELNÉL, d. u. 2-től 4-ig.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Teáskészlet szí es tálcával	40—
Kávékészlet	30—
Fekete-kávé készlet színes tálcával	30—
Mosdókészlet finom majolika sz. felsz.	80—
Főző lábasok tűzálló	6—
Főző fazék tűzálló	5, 6, 7, 8, 9, 10—
Befőtteskészlet finom aranyozással feisz	40—
Függőlámpa csigás felszerelve	60—
Falitükör színes aranyozással	40—
Ebédőkészlet sz. aranyozással 6 szem.	300—
Ebédőkészlet színes finom minátval 12 részes teáskészlettel együtt	500—

Disz-műáruk, majolika disztárgyak, valódi cobald disz-műáruk, terak-kota figurák, chinaezüst és alpacca ezüst áruk
legnagyobb választékban.

Képkerekezés, ablaküvegezés.
Eladás nagyban és kicsinyben.

Árak viszonteladónak is érvényesek.

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa és disz-mű-áru nagy gyári raktára Nagyvárad, Hlatky Endre (Zöldfa u.) utca 13.
Telefon 3-72. Telefon 3-72.

GÉPMUNKÁS

felvétetik

a Szent László-nyomdában.

ÁLTALANOS TAKARÉKPENZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér 2.
Befizetett részvénytőke 1.000.000 kor.

Elfogad takarékbetéteket köny-vecskékre és folyószámlára és azt előnyösen kamatoztatja. Le-számítol váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzá-logkölcsonöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra.

VAS és rézágak,

afrik és lószőrmatracok,
amerikai és sodrony-
ágybetétek: öszsze-
hajtós ágyak eredeti
gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.
Telefon-szám: 558.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

A gimnázium

I. osztályának magán-
uton való letételéhez
fiam mellé megfelelő tan-
erőt keresek. Fehér János
cipőgyáros, Sal Ferenc-
utca 2.

Okleveles

tanító magántanulókat
elfogad. Cim a kiadóban.

Több évi

bankgyakorlattal bíró
férfi- vagy nőtisztviselőt
keres azonnali belépésre
a Polgári Takarékpénztár

Falusi

uri házhoz főzőnő ke-
restetik, ki a háztartás
minden ágában jártas
és abban részt is vesz.
Értekezhetni okt. 1-én
d. e., Lukács György-
utca 9. sz.

Spanyolnátha

járványoknál betegszo-
bákban *lenyő (boro-
vicska) szobailat* ki-
tűnő dezinficiáló perme-
tező szer kapható Farkas
István Apolló drogéri-
ájában.

Likör

és rumkomposíciók,
Chartreuse, Benediktin-
er, Allasch, Meggy stb.
essentiák. Törköly, Szil-
vórium, Seprő, Cognac-
kivonatok használati uta-
sítással a legfinomabb
minőségben kaphatók:
Farkas István „Apolló”
drogeriájában, Nagyvárad.

Poloskairtó

Moksin biztos, kipróbált,
megbízható poloskák ir-
tására. Kis üveg 4 K,
középvég 8 K, nagy
üveg 14 K. Kapható
Farkas István „Apolló”
drogeriájában, Rákóczi-
utca 7-B.

Selyem a divat!

Gyönyörű kosztüm és
ruhaselymek, finom
gyapjuszövetek, blousok,
tavaszi felöltők, kalapok,
ernyők, ridikülök és
piperecikkek legolcsób-
ban Cziller Imre nagy-
áruházában.

Kiadó

üzlethelyiség. A Zöldfa
épületben a volt kávé-
házi helyiség (körülbelül
300 négyzetméter terü-
let) kiadó. Értekezhetni a
„Fekete Sas és Zöldfa
r.t.” irodájában, Sas-
passage 22. sz. lépcső,
1. emelet. Telefon 14-00.

Petroleum

hiányában vezetessék
be a villanyt a legol-
csóbb szerelővel. Cime
Kalendánál.

Fényképészeti

lemezek, papírok, vegy-
szerek, előhívók stb.
kapható Farkas István
„Apolló” drogériájában,
Rákóczi-utca 7-B.

Ne dobja ki pénzét

a ruhákért, mert a ki-
tűnően bevált ruhafesték-
kel régi ruhadarabjait
olcsó pénzért házilag
ítfestheti. Egy levél ára
70 fillér. Németh Pál
Aranykereszt gyógyszer-
tárában, a városháza
mellett.

Paradicsomot

kgr-onkint 70 fillérért
házhoz szállítunk 50 kg.
vagy nagyobb mennyi-
ségben. Megrendeléseket
csak posta útján Vám-
ház-utcai irodánkba ké-
rünk. Moskovits Adolf
és Fiai r.t.

Tyukszemirtó

három nap alatt elmu-
laszt tyukszemet, bőr-
keményedést és szemöl-
csöket. Ára 2 kor. Kapha-
tó Farkas István
„Apolló” drogériájában
Nagyvárad, Rákóczi-ut-
ca 7-B. sz.

Pemete

és hársfámecukorka el-
hárítja a köhögést és
rekedtséget, hurutot, ki-
váló hangtisztító, oldó
hatású. Egy csomag ára
1 korona. Kapható Né-
meth Pál Aranykereszt
gyógyszertárában, a vá-
rosháza mellett.

Jogi könyvek

gyűjteményes kiadások,
Corpus Juris Hungarici
1900-ig bőrkötésben stb.
eladók. Cim a kiadóban.

Tavaszi

szeplők, májfoltok, bőr-
rörösség, kiütés, mi-
tresszerek ellen biztos az
IPO-krém. Ára 5 kor.
és szappan Vióra át-
mosó ára 6 korona. Kapha-
tó Farkas István Apolló
drogeriájában, Rákóczi-
utca 7-B.

Butorozott

szobák kiadók Zöldfa-
épület emeletén. Érte-
kezhetni a szobakezelő-
nőnél.

Mocsáry Sándor

TELEFON: 1404.

Zöldfa-épület, utcai helyiség.

Villany- és vízvezeték-szerelő,
bádogos, lakatos, műszerész és
bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és
National Cassa javító. Elektrotechni-
kai cikkek, 1/2 Wattos Wolfram-
szálas Tungstram-égők, villanyvasa-
lók állandóan raktáron.

IZSÁK LIDIA

**Elsőrendű
fűzőszalon**

**NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.**

Parkszálloda épületében

Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szigligeti-színház mű-
vésznőinek egyedüli fűző
szállítója.

Tisztításokat és átala-
kításokat elvállalunk.
Fűzők mérték után a
legrövidebb idő alatt el-
készíttetnek.

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szükse-
ges jelzőlogkölcso-
nöket előnyös felté-
telek mellett bonyo-
lítja le a

**Nagyvárad Takarékpénztár
Teleky-utca 2. sz.**

Felső Kereskedelmi
és Polgári iskolából
kimaradt tanulókat
magánvizsgára elő-
készít felelőséggel

a Középiskolai
Előkészítő
Donát-tanfolyam

Beöthy Ödön-utca 30. sz. Telefon 1000.

Uj kereskedelmi tanfolyam

hölgyek részére (gyors- és gép-
írás, számtan, könyvvitel, he-
lyes és szépírás) szeptember
15-től kezdve a DONÁT-féle
tanfolyamban Beöthy Ödön-utca 30.
Telefon 1000. Telefon 1000.

LEGF. BUZACSIRIZ,

folyékony „ARGOS” csiriz, faszeg,
mindenféle CIPÉSZKELLÉKEK, BŐR-
TALPVEDŐK stb. Legf. CSONTENYV

kapható Stern Miklós bőrhulladék
üzletében Nagyvárad, Zölafa-u. 9. sz.
Vidékiek kérjenek árajánlatot

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata:
a Kossuth Lajos-utcai trafikban
ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mi-
előtt szét nem néztünk a Sajtó
hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN
Támogassuk ezen új vállalatot!!!

Eladó ingatlanok:

Nyomda-u. 4. sz. ház, földszintes, nagy
parkkal.

Rulikovszky-uti 18. sz. alatti 1 emeletes
bérház és

Füzes-u. 69. sz. alatti ház.

Felvilágosítást nyújt a
Magyar Bank r.t.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram
és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre
izzólámpák díjmentesen házhoz szállíttatnak. Elvállalunk villamos vilá-
gítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.
Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok
nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514.

Főszerelő telefonja 55.